

ES STRUKTŪRINIŲ FONDŲ PROJEKTAS
BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ ĮSIVERTINIMO
RODIKLIŲ ATNAUJINIMAS IR NAUDOJIMO JAIŠ METODIKOS/REKOMENDACIJŲ SUKŪRIMAS
SFMIS NR.: VP1-2.1-ŠMM-01-V-03-001

BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ
VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO MODELIS IR RODIKLIAI

Rengėjai:

D. Survutaitė

V. Bacys

S. Balčiūnas

G. Čiuladienė

V. Petkūnienė

V. Sičiūnienė

V. Vaicekauskienė

J. Valuckienė

M. Vilkonienė

Vilnius

2015

BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO MODELIS IR RODIKLIŲ SISTEMA

Bendrojo ugdymo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo modelis ir rodiklių sistema **atnaujinami siekiant:**

- modernizuoti požiūrį į gerą ugdymą ir gerą mokyklos veiklą;
- atkreipti mokyklų dėmesį į aktualiausius jų veiklos aspektus, lemiančius ugdymo šiuolaikiškumą ir kokybę;
- pateikti nuoseklią, integralią mokyklos veiklą grindžiančių vertybinių principų sistemą;
- skatinti įsivertinimą kaip kasdienę mokyklos bendruomenės praktiką - savistabą, refleksiją, dialogą;
- stiprinti sistemingo įsivertinimo gebėjimus ir įrodymais grįstų sprendimų priėmimą mokyklose.

Bendrojo ugdymo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo modelis ir rodiklių sistema **sukurti vadovaujantis:**

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011)

Valstybės pažangos strategija "Lietuva 2030" (2011)

Valstybine švietimo 2013–2022 metų strategija (2013)

Geros mokyklos koncepcija (2013)

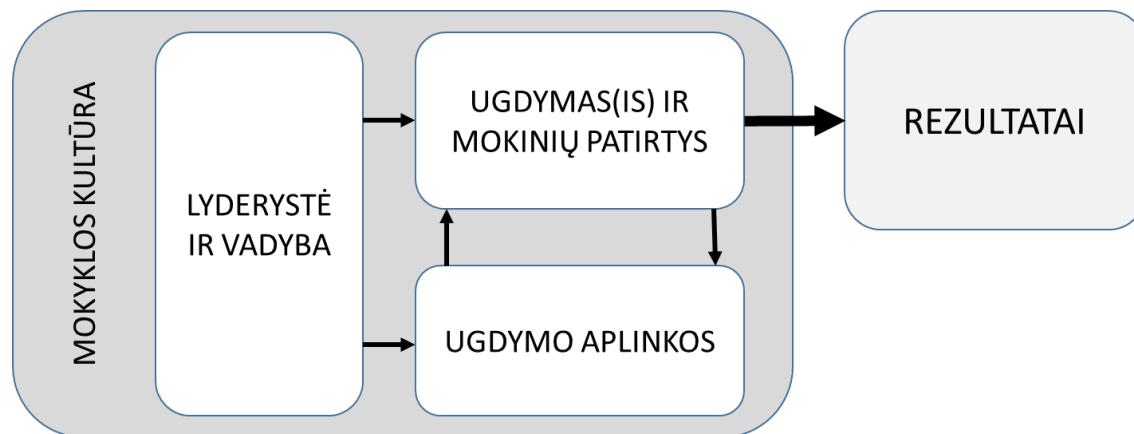
Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašo projektu (2014)

Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcija (2008)

Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo samprata (2004)

Bendrojo ugdymo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo modelio ir rodiklių sistemos aprašo sandara

Modelį sudaro keturios vertinimo sritys, susijusios priešastiniais ryšiais: Rezultatai, Ugdymas(is) ir mokinių patirtys, Ugdymo aplinkos, Lyderystė ir vadyba. Rodiklių sistemoje neišskirta dar viena ankstesnėms mokyklų įsivertinimo metodikoms įprasta sritis – Mokyklos kultūra – tačiau jos aspektai aprašyti kiekvienoje iš trijų rezultatus lemiančių sričių. Norint vertinti kultūrą atskirai, nesunku išrinkti tinkamus rodiklius ir susidaryti teminį rodiklių rinkinį.

Rodiklių sistema sudaryta iš Sričių, kurios detalizuojamos Temomis, o šios dar smulkiau skaidomos į Rodiklius. Greta rodiklio pavadinimo pateikti Raktiniai žodžiai, lakoniškai įvardinantys esminį rodikliui priskirtų mokyklos veiklos aspektų kokybės kriterijų. Galop teikiamas konkretesnis požymių, liudijančių tam tikru rodikliu įvardintų reiškinių kokybę, aprašymas, vadinamas Detalioju rodiklio aprašymu.

SRITIS	TEMA	RODIKLIS	RAKTINIAI ŽODŽIAI	DETALUSIS RODIKLIO APRAŠYMAS
--------	------	----------	-------------------	------------------------------

Detaliajame rodiklio aprašyme nurodytas pageidaujamas, idealus mokyklos veiklos būvis, atitinkantis aukščiausią – ketvirtą – kokybės lygį ankstesnėse mokyklos vertinimo metodikose. Žemesniųjų lygių iliustracijos šiame rodiklių sistemos apraše neteikiamos.

Kaip ir ankstesnėse Mokyklos veiklos kokybės vertinimo metodikose, šios sistemos rodikliai yra ne kiekybiniai, o *kokybiniai*, tai yra teikiantys kokybės požymių aprašus, bet nenurodantys konkrečių kokybės pamatavimo ir jos laipsnio nustatymo būdų. Dėl detaliajame rodiklio apraše nurodytų kokybės požymių matavimo būdų ir kokybinių rodiklių vertimo konkrečiais kiekybiniais (statistiniais) rodikliais galimybių bei prasmės turėtų apsispręsti vertintojai.

Rodiklių sistemos sritys, temos, rodikliai ir raktiniai žodžiai: santrauka

1 sritis. Rezultatai

Ugdymo rezultatai yra svarbiausias mokyklos veiklos kokybės požymis. Vertinant šią sritį siekiama išsiaiškinti, ko pasiekama ugdant kiekvieną mokinį ir kokie yra apibendrinti mokyklos veiklos rezultatai, taip pat suvokti rezultatų kaitą – mokinio ir mokyklos pažangą.

Sritį sudaro šios temos, rodikliai ir raktiniai žodžiai: **1.1. Asmenybės branda:** 1.1.1 Asmenybės tapsmas (*savivoka ir aspiracijos, socialumas, gyvenimo planavimas*); **1.2. Pasiekimai ir pažanga:** 1.2.1. Mokinio pasiekimai ir pažanga (*optimalumas, visybiškumas, efektyvumas, pasiekimų asmeniškumas*); 1.2.2. Mokyklos pasiekimai ir pažanga (*rezultatyvumas, stebėsenos sistemingumas, pažangos pagrįstumas, atsakomybė*).

2 sritis. Ugdymas(is) ir mokinių patirtys

Mokyklinio ugdymo rezultatus labai apibendrinant lemia du ugdymo proceso aspektai: formalus ugdymas ir visas mokyklinis gyvenimas, visos mokykloje ar mokyklai organizuojant įgyjamos mokinių patirtys, įskaitant mokyklos kultūros poveikį („paslėptoji ugdymo programa“). Vertinant sritį siekiama išsiaiškinti, kaip planuojamas ir organizuojamas ugdymas bei ką mokykloje patiria mokiniai.

Sritį sudaro šios temos, rodikliai ir raktiniai žodžiai: **2.1. Ugdymo planavimas:** 2.1.1. Ugdymo tikslai (*pagrįstumas ir sąryšingumas, kontekstualumas*); 2.1.2. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai (*planų naudingumas, tvarkaraščių patogumas mokiniams*); 2.1.3. Orientavimasis į mokinių poreikius (*poreikių pažinimas, pagalba mokiniui, gabumų ir talentų ugdymas*); **2.2 Vadovavimas mokymuisi:** 2.2.1. Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas (*tikėjimas mokinio galiomis, mokymosi džiaugsmas, mokymosi įprasminimas*); 2.2.2. Mokymosi organizavimas (*diferencjavimas, individualizavimas, suasmeninimas, ugdymo integralumas, įvairovė, klasės valdymas*); **2.3. Mokymosi patirtys:** 2.3.1. Mokymasis (*savivaldumas*

mokantis, mokymosi konstruktyvumas, mokymosi socialumas); 2.3.2. Ugdymas mokyklos gyvenimu (*santykiai ir mokinių savijauta; narystė ir bendrakūra; veiklos, įvykiai ir nuotykių; darbinga tvarka*); **2.4. Vertinimas ugdant:** 2.4.1. Vertinimas ugdymui (*vertinimo kriterijų aiškumas, vertinimo būdai, pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys*); 2.4.2. Mokinių įsivertinimas (*dialogas vertinant, įsivertinimas kaip savivoka*).

3 sritis. Ugdymo aplinkos

Srityje akcentuojama fizinių ir virtualių mokymosi aplinkų reikšmė ugdymui. Pabrėžiamas aplinkų kūrimo ir ugdymo ryšys, ugdymo proceso dalyvių įtraukimas į erdvių bendrakūrą. Vadovaujamosi atviros mokyklos, „mokymosi be sienų“, neformalių mokymosi bendruomenių ir nuolatinio mokymosi idėjomis.

Sritį sudaro šios temos, rodikliai ir raktiniai žodžiai: **3.1. Įgalinanti mokytiis fizinė aplinka:** 3.1.1. Įranga ir priemonės (*įvairovė, šiuolaikiškumas*); 3.1.2. Pastatas ir jo aplinka (*estetiškumas, ergonomiškumas*); 3.1.3. Aplinkų bendrakūra (*mokinių įtraukimas, mokinių darbų demonstravimas*); **3.2. Mokymasis be sienų:** 3.2.1. Mokymasis ne mokykloje (*edukacinių galimybių panaudojimas, edukacinės išvykos*); 3.2.2. Virtualios aplinkos (*tikslingumas, įvairiapusiškumas*).

4 sritis. Lyderystė ir vadyba

Srityje vertinama, kaip mokyklos bendruomenėje susitariama dėl veiklos perspektyvos, kokiomis nuostatomis grindžiama bet kuri vykstanti veikla, kiek nuosekliai ir darniai veikia visa mokyklos bendruomenė, siekdama mokinių mokymosi pažangos ir asmenybės brandos (ūgties).

Sritį sudaro šios temos, rodikliai ir raktiniai žodžiai: **4.1. Mokyklos valdymas:** 4.1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai (*veiklos kryptingumas, vizijos bendrumas, planų gyvumas, optimalus išteklių paskirstymas, sprendimų pagrįstumas, tobulinimo kultūra*); 4.1.2. Lyderystė (*pasidalinta lyderystė, lyderystė mokymuisi, įsipareigojimas susitarimams*); 4.1.3. Mokyklos savivalda (*skaidrumas ir atvirumas, sprendimų pagrįstumas ir veiksmingumas*); **4.2. Mokymasis ir veikimas komandomis:** 4.2.1. Veikimas kartu (*bendradarbiavimo kultūra, kolegialus mokymasis*); 4.2.2. Bendradarbiavimas su tėvais/globėjais (*pažinimas ir sąveika, į(si)traukimas*); 4.2.3. Mokyklos tinklaveika (*atvirumas, prasmingumas*). **4.3. Asmeninis meistriškumas:** 4.3.1. Kompetencija (*pozityvus profesionalumas*); 4.3.2. Nuolatinis profesinis tobulėjimas (*reiklumas sau; atkaklumas ir nuoseklumas*).

BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO SRITYS, TEMOS, RODIKLIAI: PILNAS APRAŠAS

1 sritis. REZULTATAI

1.1. TEMA – ASMENYBĖS BRANDA

1.1.1. RODIKLIS – Asmenybės tapsmas

Savivoka ir aspiracijos

Mokiniai suvokia savo asmenybės unikalumą, žino savo gabumus ir polinkius, moka įsivertinti kompetencijas. Jie supranta žinių ir mokymosi vertę, turi tolesnio mokymosi siekių ir planų. Mokiniai pasitiki savo jėgomis, nebijo iššūkių – juos priima kaip naujas mokymosi bei veiklos galimybes, yra sveikai ambicingi ir atkaklūs.

Socialumas

Mokiniai nori ir moka bendrauti, bendradarbiauti, dalyvauti bendrose veiklose, priimti atsakomybę, konstruktyviai spręsti konfliktus. Jie pripažįsta kitų teisę būti kitokiems nei jie yra, gerbia kitą asmenį ir yra geranoriški. Mokiniams rūpi jų aplinkos, bendruomenės, šalies gerovė ir jie prisideda ją kuriant.

Gyvenimo planavimas

Mokiniai žino, kad yra ne vienas gyvenimo įprasminimo būdas, moka projektuoti asmeninio gyvenimo scenarijus, keltis tikslus, koreguoti ir atnaujinti juos. Jie moka susirasti, analizuoti ir vertinti informaciją apie pasaulio (taip pat ir darbo pasaulio) kaitos tendencijas, mokymosi ir veiklos galimybes. Karjeros (profesijos, darbinės ir visuomeninės veiklos) galimybes mokiniai sieja su savo mokymosi galimybėmis. Jie geba tikslingai ir pagrįstai pasirinkti ugdymosi sritis ir/ar mokomuosius dalykus vyresnėse klasėse.

1.2. TEMA – PASIEKIMAI IR PAŽANGA

1.2.1. RODIKLIS – Mokinio pasiekimai ir pažanga

Optimalumas

Kiekvieno mokinio įgytų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų lygis optimalus, t. y. atitinkantis jo amžiaus grupei keliamus tikslus ir individualias galias, siekius bei ugdymosi patirtį. Tolesnio ugdymosi uždaviniai, pasiekimų ir pažangos planavimas grindžiami informacija apie mokinio žinių ir gebėjimų lygį, jo pasiekimų įrodymais ir dialogu su mokiniu. Mokiniui keliami tikslai kuria jam nuolatinius iššūkius, reikalauja pastangų ir atkaklumo, tačiau negąsdina ir negniuždo.

Visybiškumas

Mokiniai turi būtinų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų (t.y. teorinių žinių bei supratimo, praktinių gebėjimų bei pozityvią vertybinę orientaciją) ir geba pagrįsti savo nuostatas, sprendimus, pasirinkimus. Mokinio pažanga įgyjant skirtingas bendrąsias ir dalykines kompetencijas gali būti nevienodai sparti, tačiau ji yra visuminė – nuolatinė visose mokyklinio ugdymo srityse.

Pažangos pastovumas

Kiekvienas mokinys nuolat ir nuosekliai išmoksta naujų ir sudėtingesnių dalykų, įgyja naujų gebėjimų, tvirtesnių vertybinių nuostatų. Pažangos tempas yra tinkamas mokinio galioms – ne per lėtas, bet ir ne sekinantis. Pažanga atpažįstama, įrodoma, parodoma, pripažįstama, mokiniui ji teikia augimo džiaugsmo ir atrodo prasminga.

Pasiekimų asmeniškumas

Mokiniai turi ypatingų asmeninių mokymosi bei kitų veiklų – projektų, renginių, pilietinių iniciatyvų, savanorystės, karitatyvinės veiklos ir kt., būrelių, konkursų – pasiekimų (darbų ir kūrinių, gebėjimų, laimėjimų). Individualūs mokinio pasiekimai ir pastangos matomi, pripažįstami, skatinami.

1.2.2. RODIKLIS – Mokyklos pasiekimai ir pažanga

Rezultatyvumas

Mokinių ugdymo(si) pasiekimai atitinka valstybės keliamus tikslus ir mokykloje besimokančių mokinių galias. Mokiniai, mokinių tėvai ir mokyklos absolventai patenkinti mokyklos indėliu ugdant asmenybes – tikslais, ugdymo būdais, rezultatais. Mokykla turi ypatingų, originalių (savitų) ugdymo pasiekimų.

Stebėsenos sistemingumas

Mokykloje analizuojami apibendrinti, susumuoti atskiro mokymosi laikotarpio ar mokymosi pagal tam tikrą programą rezultatai (kontrolinių ir kitų diagnostinio vertinimo užduočių, standartizuotų testų, PUPP, egzaminų, nacionalinių ir tarptautinių tyrimų). Sistemingai apmąstoma įvairių mokinių grupių, klasių pasiekimų dinamika, vertinamas kiekvieno mokytojo darbo poveikis ir mokyklos indėlis į mokinių pažangą.

Pažangos pagrįstumas

Mokytojai yra įvaldę įvairias vertinimo strategijas ir būdus, kuriuos naudoja kiekvieno mokinio išgalių gilesniam pažinimui, mokymosi proceso bei pažangos stebėjimui ir įvertinimui, savalaikiam mokinio mokymosi sunkumų diagnozavimui. Turima vertinimo informacija ir tyrimų duomenimis remiamasi nustatant prioritetinius ugdymo kokybės gerinimo mokykloje uždavinius, kuriant ir koreguojant mokyklos ugdymo turinį, pasirenkant mokymo(si) priemones ir metodus, planuojant mokytojų mokymąsi – vieniems iš kitų, drauge ar kitur.

Atskaitomybė

Mokykla atsakingai teikia duomenis apie mokinių ir mokyklos pasiekimus įvairioms interesų grupėms: steigėjui, valstybei, mokinių tėvams, vietos bendruomenei. Mokinių ir mokyklos pasiekimų vertinimo rezultatais remiamasi informuojant tėvus ir visuomenę apie ugdymo(si) rezultatus ir kokybę (pvz., skelbiant mokyklos tinklalapyje, aptariant susirinkimų, susitikimų metu, teikiant žiniasklaidai).

2 sritis. UGDYMAS(IS) ir MOKINIŲ PATIRTYS

2.1. TEMA – UGDYMO PLANAVIMAS

2.1.1. RODIKLIS – Ugdymo tikslai

Pagrįstumas ir sąryšingumas

Mokytojai žino, ko siekia ugdydami mokinius, ir geba siekius pagrįsti. Pamokos, veiklos, užduoties tikslai derinami su kompetencijų ir mokinio asmenybės ugdymo tikslais, trumpalaikiai tikslai – su ilgesnio laikotarpio (metų, programos) tikslais, mokyklos ugdymo tikslai – su savivaldybės ir nacionaliniais švietimo tikslais.

Kontekstualumas

Keldami ugdymo tikslus mokytojai atsižvelgia į mokinių socialinę ir kultūrinę patirtį, jų gyvenimo ir mokyklos veiklos kontekstą. Tikslai koreguojami kintant mokinio, klasės, mokyklos ir jos aplinkos poreikiams.

2.1.2. RODIKLIS – Ugdymo planai ir tvarkaraščiai

Planų naudingumas

Ugdymas planuojamas taip, kad veiklos padėtų siekti išsikeltų ugdymo tikslų, vienos kitas papildytų ir derėtų. Mokymosi laikas ir periodai lanksčiai pritaikomi ugdymo poreikiams (jungiant pamokas, integruojant dalykus, pamokines ir po pamokų vykstančias veiklas, organizuojant projektinę veiklą, koreguojant tvarkaraščius).

Tvarkaraščių patogumas mokiniams

Mokyklos dienotvarkė, veiklų, renginių ir pamokų tvarkaraščiai sudaromi atsižvelgiant į ugdymo tikslus, mokymosi sudėtingumą bei tempą, įvairius mokymosi poreikius. Siekiama, kad jie būtų kuo patogesni ir naudingesni mokiniams.

2.1.3. RODIKLIS – Orientavimasis į mokinių poreikius

Poreikių pažinimas

Mokykloje sistemingai analizuojami mokinių ugdymosi poreikiai. Atliekami tyrimai, diagnostinio vertinimo rezultatai sudaro galimybę laiku atpažinti individualius ugdymosi poreikius, polinkius bei galimybes. Į tyrimų (diagnostinio vertinimo) rezultatus atsižvelgiama planuojant visų ir kiekvieno mokinio ugdymą (dalykų ir neformaliojo ugdymo veiklų pasiūlą, mokymosi veiklų diferencijavimą ir (ar) individualizavimą).

Pagalba mokiniui

Mokykloje aiškiai susitarta dėl paramos ar pagalbos teikimo mokiniams tvarkos. Kilus ugdymosi, psichologinių ar socialinių problemų bei grėsmių mokiniai visuomet ir laiku sulaukia tinkamos pagalbos. Teikdama pagalbą mokykla bendradarbiauja su visomis reikalingomis specializuotomis tarnybomis. Teikiant pagalbą užtikrinamas asmeninės informacijos konfidencialumas.

Gabumų ir talentų ugdymas

Mokytojai laiku pastebi ir tinkamai ugdo *kiekvieno* mokinio gabumus bei talentus. Ypatingų, bendraamžių lygį pranokstančių gabumų turintiems mokiniams kuriami specialūs ugdymosi iššūkiai ir ugdymo būdai. Ugdydama gabius mokinius mokykla bendradarbiauja su kitomis institucijomis, socialiniais partneriais.

2.2. TEMA – VADOVAVIMAS MOKYMUISI

2.2.1. RODIKLIS – Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas

Tikėjimas mokinio galiomis

Mokytojai tiki mokinio kaip asmenybės augimo ir mokymosi galiomis. Mokytojų nuostatos ir palaikymas padeda formuoti aukštiems mokinių siekiams ir savigarbai. Sudarydami ugdymo planus, numatydami siektinus rezultatus, mokytojai kuria mokinio jėgas atitinkančius bei nuolatinės pastangos stimuliuojančius iššūkius. Mokiniai geba išsakyti individualius mokymosi lūkesčius, kurie liudija jų pasitikėjimą savo jėgomis ir sveikas ambicijas.

Mokymosi džiaugsmas

Mokytojas planuoja ir parenka prasmingas ugdymo(si) veiklas, kurios skatina smalsumą ir entuziazmą, sudaro sąlygas kurti idėjas ir jas įgyvendinti, išgyventi pažinimo ir kūrybos džiaugsmą, taip pat patirti mokymosi sėkmę. Mokiniai skatinami džiaugtis savo ir kitų darbais, pasiekimais bei pažanga. Jiems leidžiama bandyti ir klysti, rasti ir taisyti savo klaidas, iš jų mokytis.

Mokymosi įprasminimas

Mokytojas, pažindamas mokinių veiklos ir mokymosi motyvus, parenka ugdymo(si) metodus, formas ir užduotis taip, kad mokymasis jiems padėtų įgyti įvairios prasmingos patirties (stebėjimo, tyrinėjimo, eksperimentavimo, žaidimo, kūrybos, taip pat socialinių sąveikų) – ir būtų optimaliai gilus bei auginantis. Mokymasis siejamas su mokinių gyvenimo patirtimis, sudaromos sąlygos modeliuoti ar spręsti realaus pasaulio problemas, ugdytis realiam gyvenimui aktualius mąstymo ir veiklos gebėjimus.

2.2.2. RODIKLIS – Mokymosi organizavimas

Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas

Mokytojai pripažįsta mokinių skirtynes (amžiaus tarpsnio, asmeniniai ir ugdymosi poreikiai, interesai, gebėjimai, mokymosi stiliai), į kurias atsižvelgia organizuodami mokymą(si). Taikomi įvairūs nenuolatiniai mokinių pergrupavimo pagal jų mokymosi poreikius būdai. Siekiama suasmeninti mokymąsi, tai yra skatinamas aktyvus mokinių dalyvavimas keliant individualius, su kiekvieno mokymosi galimybėmis, interesais ir siekais derančius ugdymosi tikslus, renkantis temas, užduotis, problemas, mokymosi būdus ir tempą.

Ugdymo integralumas

Siekiama prasmingos integracijos, mokymosi patirčių tarpdiscipliniškumo. Mokyklos ugdymo programų turinys integruojamas taikant įvairius modelius: asmenybinę ir sociokultūrinę, dalyko vidinę ar tarpdalykinę integraciją, prioritetinių ugdymo siekių (sveikos gyvensenos, saugos,

verslumo, karjeros ugdymo ir pan.) integravimą į bendrojo ugdymo dalykų bei neformaliojo ugdymo turinį, integraciją temas, problemas, metodo pagrindus ir kt. Siejamas formalus ir neformalus mokymasis, vykstantis tiek mokykloje, tiek ir už jos ribų, taip pat mokymasis ir kitos mokyklos inicijuojamos mokinių veiklos.

Jvairovė

Kiekvienam mokiniui sudaroma galimybė patirti įvairius mokymosi būdus ir formas, išbandyti įvairių rūšių užduotis ir kuo įvairesnes veiklas įvairiuose kontekstuose (mokykloje, bibliotekose, gamtoje ir kt.). Derinamas individualus, partneriškas, grupinis, visos klasės ir tinklinis mokymasis.

Klasės valdymas

Mokinių elgesys valdomas aiškiais, sutartomis taisyklėmis ir procedūromis, asmeniniu mokinio įsipareigojimu, savimonės ugdymu, pageidaujamo elgesio skatinimu, asmeniniu mokytojo pavyzdžiu. Siekiama drausmę ir tvarką palaikyti sutelkiant mokinių dėmesį į mokymąsi. Mokymasis vadovaujant mokytojams derinamas su savivaldžiu mokymusi ir klasės kaip savarankiškos besimokančios bendruomenės ugdymu. Mokomasi konstruktyviai, nekonfliktuojant ir neišsigąstant, įveikti mokymosi problemas ir trukdžius.

2.3. TEMA – MOKYMOSI PATIRTYS

2.3.1. RODIKLIS – Mokymasis

Savivaldumas mokantis

Padedant mokytojui/kartu su mokytoju, mokiniai geba kelti sau mokymosi tikslus, savarankiškai pasirinkti užduočių atlikimo būdą, susirasti reikiamą informaciją ir priemones, klausti ir paprašyti pagalbos, aptarti ir vertinti savo mokymąsi, planuoti ir valdyti laiką. Jie suvokia, pripažįsta ir stengiasi spręsti mokymosi problemas. Stebėdami ir apmąstydami asmeninę pažangą, geba pateikti jos įrodymus (atskirus darbus ar jų portfolio, mokymosi dienoraščius). Reflektuodami individualią mokymosi patirtį mokiniai padeda mokytojams įvertinti mokymosi gilumą ir tinkamumą.

Mokymosi konstruktyvumas

Mokiniai skatinami sieti išmokus dalykus ir asmenines patirtis su nežinomais dalykais kuriant prasmingus ryšius. Jie mokomi vizualizuoti ir paaiškinti savo mąstymą, pademonstruoti įgūdžius, gebėjimus ir veiklos būdus. Nuolat grįžtant prie jau išmoktų dalykų, mokomasi sieti idėjas, suvokti, patikrinti ir perkonstruoti savo supratimą, mąstymą ar veiklos būdą.

Mokymosi socialumas

Mokiniai geba ir yra motyvuojami mokytis bendradarbiaujant įvairiomis aplinkybėmis įvairios sudėties ir dydžio grupėse bei partneriškai (poromis). Jie padeda vieni kitiems mokantis. Geba viešai išsakyti savo mintis ir išklausti kitus, klausti, diskutuoti, ginti savo nuomonę, paaiškinti požiūrį (žodžiu, tekstu, vaizdu), drauge analizuoti ir spręsti problemas, kurti bendrą supratimą, sprendimus ar darbus.

2.3.2. RODIKLIS – Ugdymas mokyklos gyvenimu

Santykiai ir mokinių savijauta

Mokinių tarpusavio, mokinių ir mokytojų, mokytojų tarpusavio santykiai grindžiami pagarba, pasitikėjimu, pastangomis suprasti kitą, geranoriškumu, rūpinimusi padedant ir dalinantis. Siekiama, kad kiekvienas jaustųsi vertingas, reikalingas ir saugus.

Narystė ir bendrakūra

Mokiniai jaučiasi priklausantys mokyklos bendruomenei, yra patenkinti tuo, prisiima įsipareigojimus ir dalyvauja mokyklos savivaldoje. Savivalda grindžiama dialogo ir tarimosi kultūra, mokinių teise inicijuoti, priimti ir įgyvendinti sprendimus bei kurti mokyklos gyvenimą. Skatinama ir palaikoma mokinių lyderystė įvairiose veiklose, mokinių organizacijų veikla.

Veiklos, įvykiai ir nuotykių

Mokykloje netrūksta įvairių įdomių būrelių ir renginių – projektų, akcijų, talkų, išvykų, varžybų, parodų ir kt. Į juos įtraukiamos mokinių šeimos ir vietos bendruomenė. Mokykla atlieka svarbų vaidmenį kuriant pozityvaus vaikų, paauglių, jaunuolių gyvenimo idėjas ir jį užpildo prasmingomis veiklomis.

Darbinga tvarka

Mokykloje tvyro darbinis mokymosi šurmuly, tačiau taip pat laikomasi sutartų mokymosi organizavimo taisyklių ir darbo ritmo, padedančio veiksmingai siekti ugdymo(si) tikslų. Mokiniai mokosi suvokti tvarkos paskirtį, kurti bendro gyvenimo taisykles ir jų laikytis.

2.4. TEMA – VERTINIMAS UGDANT

2.4.1. Rodiklis – Vertinimas ugdymui

Vertinimo kriterijų aiškumas

Mokiniai informuojami ir su jais aptariama, ko iš jų tikimasi, koks turi būti gerai atliktas darbas, kokie vertinimo kriterijai, kada ir kaip yra taikomi.

Vertinimo įvairovė

Mokymosi planavimui, stebėjimui ir koregavimui naudojami įvairūs vertinimo būdai – diagnostinis, formuojamasis, ir apibendrinamasis, formalus ir neformalus – tačiau vyrauja kasdienis neformalus formuojamasis vertinimas. Mokytojai siekia surinkti pakankamai informacijos apie mokinio mokymosi rezultatus, sėkmes ir problemas, kad neklysdami priimtų sprendimus dėl tolesnio ugdymo. Derinami skirtingi vertinimo būdai - mokinių pasiekimų patikrinimai, vertinimo aplankai, mokinių pasiekimų aprašai ir kt. Vertinant pripažįstama formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų visuma, kiekvienam mokiniui suteikiamos galimybės pasirodyti kuo geriau.

Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys

Mokytojai užtikrina, kad mokiniams ir jų tėvams informacija apie mokymąsi būtų teikiama laiku, būtų informatyvi, asmeniškai ir skatinanti kiekvieną mokinį siekti asmeninės pažangos. Siekiama abipusio grįžtamojo ryšio (dialogo), kuris padeda mokytojams pasirinkti tinkamesnes mokymo strategijas, o mokiniams – siekti optimalios asmeninės sėkmės, taisyti mokymosi spragas ir vadovauti savo pačių mokymuisi.

2.4.2. Rodiklis – Mokinių įsivertinimas

Dialogas vertinant

Vertinimas, pagrįstas mokytojo ir mokinio dialogu apie mokymosi sėkmes ir nesėkmes, procesą, rezultatus, moko mokinius savistabos, savivaldos, įsivertinti savo bei vertinti kitų darbą. Mokiniai įsitraukia į mokymosi pasiekimų į(si)vertinimą, pažangos stebėjimą, pasiektų rezultatų apmąstymą. Vertinimas skatina poslinkį nuo išorinės link vidinės mokymosi motyvacijos.

Įsivertinimas kaip savivoka

Vertindami savo ir draugų atliktas užduotis, kūrinius, idėjas ir pan., mokiniai geriau supranta mąstymo ir mokymosi procesą, mokymosi būdus ir savo mokymosi poreikius, lengviau juos paaiškina, formuluoja klausimus ar prašo pagalbos mokantis. Jie gali pateikti savo mokymosi sėkmių įrodymus, labiau pasitiki savimi ir mažiau baiminasi klaidų, prisiima daugiau atsakomybės už savo mokymąsi bei lengviau jį valdo.

3 sritis. UGDYMO APLINKOS

3.1. TEMA – ĮGALINANTI MOKYTIS FIZINĖ APLINKA

3.1.1. RODIKLIS – Įranga ir priemonės

Įvairovė

Įranga ir priemonės įvairios, skirtingos paskirties, atitinkančios situaciją, dalyko turinį, poreikius ir mokinių amžių. Įrangos ir priemonių pakanka, jos tikslingai panaudojamos ugdymo(si) tikslams pasiekti. Mokytojai, drauge su mokiniais, ir patys kuria mokymosi priemones, dalinasi jomis ir prasmingai naudoja. Įranga ir priemonės paskirstomi teisingai, garantuojant lygias galimybes kiekvienam mokiniui. Mokykla plečia ugdymo galimybes naudodamasi kitų organizacijų ištekliais.

Šiuolaikiškumas

Ugdymo procese naudojama įranga ir priemonės atitinka šiuolaikinius ugdymo reikalavimus ir pagal poreikį atnaujinamos. Mokyklos bendruomenė vertina turimų priemonių naudingumą. Steigėjo indėlis į mokyklos infrastruktūrą, įrangos ir priemonių atnaujinimą garantuoja ugdymo šiuolaikiškumą ir kokybę.

3.1.2. RODIKLIS – Pastatas ir jo aplinka

Estetiškumas

Mokyklos interjeras (spalvų parinkimas, baldai ir jų išdėstymas, stendai, puošyba ir kitos detalės) kuria gerą nuotaiką bei mokinių amžiui derantį jaukumą, ugdo darnos jausmą ir gerą skonį. Derinant skirtingus interjero stilius kuriamos įvairių paskirčių erdvės - padedančios susikaupti, stimuliuojančios mąstymą ir mokymąsi, improvizavimą ir kūrybą, bendravimą ir poilsį.

Ergonomiškumas

Mokymosi aplinka – patalpų išdėstymas, įrengimas, apšvietimas, vėdinimas ir šildymas – yra patogi, sveika ir palanki mokytis. Erdvės funkcionalios, lengvai pertvarkomos ir pritaikomos skirtingiems ugdymo(si) poreikiams: pamokoms ir popamokinei veiklai, individualiam, partneriškam, grupių darbui, mokymuisi su mokytojais ar savarankiškai. Įrengtos zonos aktyviam ir pasyviai poilsiui, bendravimui. Kiekvienas bendruomenės narys turi vietą pasidėti darbo ar mokymosi priemones.

3.1.3. RODIKLIS – Aplinkų bendrakūra

Mokinių įtraukimas

Mokytojai įtraukia mokinius į klasės ir bendrų mokyklos erdvių projektavimą, įrengimą, dekoravimą. Mokiniai jaučiasi mokyklos kūrėjais ir šeimininkais, jie vertina bendrakūrą kaip galimybę būti ir veikti drauge, kurti ir įgyvendinti kūrybinius sumanymus, priimti atsakomybę, įgyti patirties ir gebėjimų.

Mokinių darbų demonstravimas

Mokyklos patalpos dekoruojamos mokinių darbais. Taip pat eksponuojami tarpiniai mokymosi rezultatai, atspindintys jo procesą – eskizai, modeliai, projektai, užrašai. Mokiniai vertina, domisi, saugo savo ir kitų darbus, mokosi iš jų.

3.2. TEMA – MOKYMASIS BE SIENŲ

3.2.1. RODIKLIS – Mokymasis ne mokykloje

Mokyklos teritorijos naudojimas ugdymui

Ugdymui išradingai pritaikoma mokyklos teritorija - “klasės lauke”. Įvairios mokyklos aplinkos (želdiniai, bandymų zonos, stadionai, aikštynai, poilsio zonos ir t.t.) naudojamos kaip mokymosi lauke vietos ir šaltiniai. Mokytojai žino jų edukacines galimybes ir geba panaudoti ugdymui: teorijos pritaikymui praktikoje, tyrinėjimui ir kitokiam mokymuisi, sveikatos stiprinimui, žaidimams ir kt.

Edukacinės išvykos

Mokytojai domisi mokymosi ne mokykloje – gamtoje, kultūros įstaigose, įmonėse, valdžios institucijose ir kt. – galimybėmis ir organizuoja realaus pasaulio pažinimu pagrįstą ugdymą už mokyklos ribų esančiose aplinkose. Tai aktualizuoja ugdymą, suteikia mokiniams galimybę įgyti įvairesnės

patirties, būti mokomiems įvairesnių žmonių ir susieti mokymąsi su savo interesais. Mokytojai analizuoja ir aptaria mokinių mokymosi už mokyklos ribų poveikį, tobulina taikomus būdus ir ieško naujų galimybių.

3.2.2. RODIKLIS – Mokymasis virtualioje aplinkoje

Tikslingumas

Mokytojai supranta, kaip ir kiek pamokose, projektinėje veikloje, atliekant namų darbus gali būti panaudojamos informacinės ir komunikacinės technologijos. Skaitmeninis turinys ir technologijos padeda įvairiapusiškiau ir mokiniams patraukliau mokytis. Virtualios aplinkos ir mokymosi terpės pa(si)renkamos tikslingai ir yra saugios. Mokytojai analizuoja, kaip/kiek/ar IKT panaudojimas gerina mokymosi rezultatus, ir tobulina IKT taikymo mokymui ir mokymuisi būdus.

Įvairiapusiškumas

Virtualios ugdymosi aplinkos įtraukia mokinius į mokymąsi individualiai, poromis, komandomis. IKT padeda gilinti dalyko žinias, pristatyti darbus ir diskutuoti, tyrinėti ir eksperimentuoti. Virtualios ugdymosi aplinkos palaiko mokymąsi bendraujant ir bendradarbiaujant socialiniuose-educaciniuose tinkluose, dalyvaujant mokyklų ir tarptautiniuose mainuose. Skatinama naudotis kuo įvairesnėmis mokymosi priemonėmis, technologijomis, informacijos šaltiniais ir ryšiais.

4 sritis. LYDERYSTĖ IR VADYBA

4.1. TEMA – Veiklos planavimas ir organizavimas

4.1.1. RODIKLIS – Perspektyva ir bendruomenės susitarimai

Vizijos bendrumas

Mokyklos vizija yra reali mokyklos veiklos perspektyva, priimtina visiems mokyklos bendruomenės nariams. Strateginiai, metiniai planai, veiklos programos grindžiamos bendrai apmąstytu mokytojų, mokinių, tėvų, socialinių partnerių sutarimu.

Veiklos kryptingumas

Mokyklos vizija orientuota į ateities iššūkius švietimui, paremta šiuolaikinių švietimo tyrimų rezultatais, atitinka nacionalinę, regiono strategiją.

Planų gyvumas

Planų, programų laikymasis ir įgyvendinimas yra akivaizdus visoje mokyklos veikloje, susitarimas dėl ateities demonstruojamas ir kasdien bendraujant, bendradarbiaujant, priimant taktinius sprendimus. Mokyklos bendruomenės nariai atsakingai dalyvauja įgyvendindami išsikeltus mokyklos tikslus ir uždavinius.

Optimalus išteklių paskirstymas

Personalo politika yra vykdoma atsižvelgiant į mokinių interesus. Finansiniai ištekliai skirstomi skaidriai, esant poreikiui randami papildomi (pasinaudojant įvairiomis projektinio finansavimo ir veiklos galimybėmis, parama ir pan.). Materialiniai mokyklos ištekliai panaudojami lanksčiai, kūrybingai.

Sprendimų pagrindimas

Mokykla įsivertinimą ir atskaitomybę laiko svarbiausia veiklos tobulinimo prielaida ir sąlyga. Mokyklos veiklos tobulinimo sprendimai priimami vadovaujantis sutarta bendros veiklos perspektyva, atsakingo mokyklos veiklos įsivertinimo rezultatais ir bendromis diskusijomis.

Tobulinimo kultūra

Mokykloje suvokiama, kad gyvybinga organizacija turi būti savikritiška, kūrybinga ir nuolat besimokanti. Joje apmąstoma, ką būtų galima atlikti geriau ar patobulinti, ir siekiama nuolatinės pažangos įvairiose aktualiausiose mokyklos veiklos srityse: ugdymo rezultatų, ugdymo proceso, ugdymo aplinkų kūrimo bei kt.

4.1.2. RODIKLIS – Lyderystė

Pasidalinta lyderystė

Mokykloje skatinama ugdytis lyderystės gebėjimus. Visiems bendruomenės nariams suteikiama laisvė rodyti iniciatyvą, priimti atsakomybę už iniciatyvas, sprendimus ir jų įgyvendinimą. Lyderiai įgalina ir skatina bendruomenę diskutuoti, mąstyti ir veikti kūrybiškai.

Lyderystė mokymuisi

Lyderių veikla telkia mokyklos bendruomenę pokyčiams, inovacijoms ugdymo srityje. Lyderiai palaiko profesinį įsivertinimą, refleksiją ir tobulėjimą. Mokytojai ir mokyklos vadovai periodiškai atvirai ir konstruktyviai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas, padeda vieni kitiems.

Įsipareigojimas susitarimams

Mokyklos vadovai imasi tiesioginių veiksmų strategijai ir veiklos programoms įgyvendinti, kasdieniu elgesiu demonstruoja sutartas mokyklos vertybes. Mokytojai pasitiki mokyklos formaliais lyderiais kaip partneriais, pagalbininkais ir patarėjais.

4.1.3. RODIKLIS – Mokyklos savivalda

Skaidrumas ir atvirumas

Mokyklos valdyme atstovaujami visų mokyklos bendruomenės narių interesai. Savivaldos atstovai renkami atvirai ir skaidriai. Mokyklos savivalda funkcionuoja ne kaip formali, o kaip realiai veikianti, savarankiškai priimanti sprendimus institucija. Pripažįstama požiūrių ir nuomonių įvairovė, palaikoma diskusija, gerbiama kiekvieno nuomonė.

Sprendimų pagrįstumas ir veiksmingumas

Savivaldos strateginiai ir kasdienės veiklos gerinimo siūlymai yra argumentuoti. Visi savivaldos sprendimai yra reikalingi ir keičia mokyklos gyvenimą. Mokykloje yra sistema, kaip priimami sprendimai, svarbūs tiek mokyklos ateities siekiams, tiek kasdieniam gyvenimui mokykloje.

4.2. TEMA – MOKYMASIS IR VEIKIMAS KOMANDOMIS

4.2.1. RODIKLIS – Veikimas kartu

Bendradarbiavimo kultūra

Mokyklos personalas laiko save viena komanda, siekiančia bendrų tikslų. Tai solidari bendruomenė, kurios santykiai grindžiami geranoriškumu vienas kitam ir kolegialia pagalba. Bendras darbas palaiko ir skatina asmenybių raišką. Dirbdami kaip viena ambicinga profesionalų komanda, mokytojai pasiekia aukštesnių individualių ir bendrų rezultatų.

Kolegialus mokymasis

Mokytojai mokosi drauge ir vieni iš kitų: dalindamiesi patirtimi, atradimais, sumanymais ir kūriniais, studijuodami šaltinius, stebėdami kolegų pamokas. Sąmoningas ir kryptingas mokymasis vyksta įvairiose mokytojų komandose. Periodiškai organizuojamos mokytojų mokymosi išvykos, skirtos akiračiui plėsti ir mokinių ugdymo turiniui praturtinti bei aktualizuoti.

4.2.2. RODIKLIS – Bendradarbiavimas su tėvais / globėjais

Pažinimas ir sąveika

Tėvų informavimo ir švietimo sistema atitinka tėvų poreikius ir mokyklos specifiką. Mokytojai domisi tėvų galimybėmis padėti vaikams augti ir pasiūlo tėvams tinkamus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus ir formas. Mokytojai ir tėvai bendradarbiauja (skiria laiko ir inicijuoja susitikimus, pokalbius ir kt.) palaikydami ir skatindami mokinio pažangą, stiprindami jo psichinę ir fizinę sveikatą bei socialumą.

Į(si)traukimas

Tėvai dalyvauja tobulinant mokyklą. Tėvai įsitraukia į vaikų ugdymą(si) įvairiomis formomis (plėsdami jų kultūrinį akiratį, skatindami pažintinį aktyvumą, padėdami išsikelti ambicingus ugdymosi tikslus ir jų siekti, o taip pat dalyvaudami mokyklos veiklose, individualiuose ir bendruose susitikimuose su mokytojais, inicijuodami prasmingas veiklas, projektus, vesdami pamokas ar kitus užsiėmimus). Bendradarbiaujama abiem pusėms patogiu laiku.

4.2. 3. RODIKLIS – Mokyklos tinklaveika

Atvirumas

Mokykla yra atvira pasauliui: bendruomenės nariai domisi kintančia aplinka, reaguoja į pasikeitimus, mezga socialinius ryšius. Bendradarbiaujama su vietos bendruomene, įvairiomis organizacijomis, kitomis mokyklomis, palaikomi ryšiai su mokyklos absolventais.

Prasmingumas

Mokyklos tinklaveika padeda kompleksiškai siekti užsibrėžtų tikslų. Partnerystės yra kruopščiai planuojamos, siekiama jų perspektyvumo. Periodiškai vertinama tinklaveikos nauda ir sąnaudos.

4.3. TEMA – ASMENINIS MEISTRIŠKUMAS

4.3.1. RODIKLIS – Kompetencija

Pozityvus profesionalumas

Mokytojams patinka mokytojo darbas. Jie gerbia mokinius ir laikosi pedagogo etikos. Mokytojai išmano savo ugdymo sritį, dėstomus dalykus, domisi ir seka naujoves. Jie dirba kaip savo srities profesionalai – šiuolaikiškai, įdomiai bei veiksmingai – ir siekia dirbti kuo geriau.

4.3.2. RODIKLIS – Nuolatinis profesinis tobulėjimas

Reiklumas sau

Mokytojai turi gero darbo viziją, kuria remdamiesi vertina savo veiklą ir jos rezultatus, asmeninės kompetencijos ribas ir būtinas profesinio tobulėjimo sritis. Asmeninį profesinės veiklos įsivertinimą palaiko personalo mokymosi kultūra mokykloje: aukšti mokytojų veiklos lūkesčiai, pagarba profesionalumui, parama tobulinant asmeninį meistriškumą. Asmeninis meistriškumas paremtas nuostata kuo geriau atlikti savo darbą ir siekti nuolatinio tobulėjimo.

Atkaklumas ir nuoseklumas

Mokytojai ir vadovai planuoja asmeninio meistriškumo augimą ir jo atkakliai siekia. Jie mokosi pasinaudodami įvairiomis galimybėmis: savo mokykloje su kolegomis ir iš jų, su mokiniais ir iš jų, per informacinius ir socialinius kolegialaus mokymosi tinklus, kursuose, seminaruose, išvykose etc.